

*„Вірою ми розуміємо,
що біжи слобом Божим
збудовані.”*

Євр. 11:3

ВІРА Й НАУКА

112

СІЧЕНЬ — ЛЮТИЙ

1981

FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

112

JANUARY — FEBRUARY

1981

Передплата:

Річна

8.00 дол.

Піврічна

4.00 дол.

Передплату посилати на адресу:

"Faith and Science"

P.O. Box 1563

Des Plaines, Ill., 60018, U.S.A.

З М І С Т

1. Минаюче і вічне	1
2. Дороги	2
3. Земля і людські дороги	3
4. Говорить учений	4
5. Виявлення Бога	5
6. Велика таємниця	6
7. Таємниця щастя	8
8. Молитва	11
9. Хрищення	12
10. Вступ до Біблії	15
11. Майбутнє	18
12. Жити — це любити	18
13. Ян Гус	20
14. Переймайте їхню віру	23
15. Знущання у концтаборах	24
16. З Тобою	26
17. Слідами Христа	27
18. Отруйна зброя риб	29
19. Снотворні засоби	30
20. Назви місяців	31
21. Звідусіль	32
22. Незвичайні звичаї	33
23. Надіслані видання	33

Минаюче і вічне

Кожна зміна в рахунку часу свідчить про існуючу на землі мінливість, про те, що все тут тимчасове, проминаюче. У людині ж живе непереборне бажання зберегтися серед цього нестримного плину часу. Її жахає безслідне зникнення і вічне забуття. Вона намагається на чомусь зупинитись, за щось ухопитись, аби затриматися в історії.

Три кити, що на них найчастіше силкується закріпитись людина, це — багатство, влада і слава. Магічну силу мають вони, щоб людину привабити та впливати на неї так, аби навіть стати метою її життя.

По суті ж, багатство, влада, слава, — що це таке?

Багатство, придбанню якого віддає людина своє життя, гониться за ним дорогами правими і неправими, — вартість ненадійна. Саме тоді, коли здається людині, що вона вже має його і міцно тримає у своїх руках, у нього несподівано з'являються крила, воно, мов неприборканий птах, силоміць виривається з рук і безслідно зникає з обрію.

Влада, — хто із смертних не відчував її зваб? Домінувати — це хвороблива мрія владолюбців. Часто досягнена комбінованими махінаціями, нечесно, несправедливо, — однієї миті безжалісно залишає на піску того, хто так старанно тесав граніт для збудування собі царського палацу. Розпаччу безсилля, болючим пониженням, за звичаєм, розплачується той, хто намагався установити її опорою свого життя.

Слава, що блискавично осяює улюбленця публіки, так само раптово і гасне. Мода — мінлива, публіка швидко змінює своїх “ідолів”. “Зірки” на обрії людської слави падають і гаснуть ще несподіваніше, ніж там засяють. І ось вчорашні ідоли вже сьогодні лежать у поросі, імена вчорашніх героїв відійшли сьогодні в забуття.

І певна річ, існує можливість не затратитись уплині часу. Якби на світі не було засобу для цього, то це означало б, що людина позбавлена найвищого добра. Властиво, ради цього людину і створено, щоб вона не була підвладна часові, щоб її ім'я зберігалось завжди, щоб вона була вічною. А що вона стала смертною, в цьому виноку її хибний вибір.

Саме тому цінне для нас благодатне спасіння Боже. Через хресну смерть і тріумфальне воскресіння Однородженого Сина Божого людині знову відкрито доступ до вічного життя. Ісус Христос заповів: “Поправді, поправді кажу вам: Хто вірує в Мене, — життя вічне той має” (Ів. 6:47).

Нехай минає час, нехай збільшується рахунок років, нехай змінюється все навколо нас, але ми — вічні! Вічно живий наш Бог, а з Ним вічно живі і ми: “Минається і світ, і його пожадливість, а хто Божу волю виконує, той повік пробуває!” (1 Ів. 2:17).

І. Беркута.

ДОРОГИ

У кожного є дорога. Усі — в дорозі. Хто повзе, хто летить, осідлавши крилатого коня часу, хто проходить дорогу життя пішки.

Дороги проходять біля джерел. Гірких і солодких джерел життя. Хто напився з джерела, хто пройшов мимо.

Дороги кам'янисті. Дороги вимощені, сонячні. Дороги морозні, туманні, буранні — зимові. Дороги весняні, зелені, обвітрені. В'ються на гору дороги. Звужуються, ведуть до провалля дороги...

Дороги — книги нашого життя. А книга — дорога нашого життя. Проходячи дорогами, ми читаємо їх. Читаючи книги, ми проходимо дорогами.

Одна дорога вела на вершину. Скільки стежинок сходилося з нею! Інша дорога спускалася з вершини. Стежки широкі, вузькі розгалужувалися від неї. Якби не сходилися стежки, неможливо було б вийти на вершину. Якби не розгалужувалися вони, неможливо було б спуститися наниз.

Є ще дві особливі дороги: широка дорога, що веде до погибелі, — нею багато хто ходять; і вузька дорога, що веде до життя, — і мало таких, що знаходять її (Матв. 7:13-14).

ЗЕМЛЯ І ЛЮДСЬКІ ДОРОГИ (Новорічні роздуми)

О, Земле, Земле, ти одна з зірок
В безмежному й просторому Всесвіті.
І скільки ж то людей, немовби комахні
У тепле, гарне і приємне літо!

І людський рід, неначе б в анекдотах,
У боротьбі за мир... Де ж мир? Немає.
Бо в расах, в націях і в вірах спротив!
А смерть усіх, мов порох той, змітає.

Летунський рух під небом вище хмар,
Мов гайвороння те, яке не зна кордонів.
А людський егоїзм, немов з примар,
За золотим божком — у перегони...

То банкирі, немовби гнала смерть,
Духовно вбогі, — мов ті атеїсти,
Коли земля не дасть поживи вщерть,
То золота тоді не будуть їсти.

Та прийде день, немов той вартівник.
Казав колись старий пророк Ісая,
Що золото усе — ген на смітник!..
Божище людське — вартости не має!

О, Земле, Земле, ти одна з зірок, —
Відвічна ти, і знаєш путь-дорогу.
А людські мудрощі, — до Правди хоч би крок,
Ще не спроможні, щоб пізнати Бога.

Все манівці — крива дорога-путь,
І тяжко жити людям в цьому світі.
Сказав Господь: “Сліпі сліпих ведуть”.
І хоч-не-хоч — кружляючі у пільмі.

І путь ота у пільмі — без знання,
І польська мудрість каже: “О, на рети!”*
Бо провід в пільмі є без віри на буття,
Бо божество в них — мертіві то предмети.

Молітесь щиро Правді на землі,
Молітесь в вірі Богові живому!
Тоді не будете в чужім ярмі...
А щирий друг і брат один одному.

1980.

Г. Домашовець.

* “О, на рети” — це саме, що здивування або рятунку!

ГОВОРІТЬ УЧЕНИЙ

Роки дослідів таємниць Всесвіту привели Вернера фон Брауна, одного із визначних працівників американської космічної програми, до непохитної віри в існування Бога.

— Я просто не можу припустити, — сказав він, — щоб увесь цей бачений Всесвіт, що входить до людської істоти, існував без волі Божої. Закони природи настільки докладні, що нам не важко було збудувати космічного корабля і полетіти до Місяця. Час польоту був розрахований до певної частини секунди. Такі закони руху і часу повинен був створити Хтось.

Коли Ісус Христос бесідував із самарянкою біля криниці, Він сказав їй: “Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в душі та в правді вклонятись” (Ів. 4:24).

Ми повинні пам’ятати, що Дух є Життя чи Розум, значення зовсім відмінного від фізичного втілення. Дух є життєва Сутність, Сила, Енергія, у відмінну від матерії.

Бог є Дух чи Творча Сила, яка є першопричиною всього видимого. Бог як Дух — це невидима Життєвість і Розум, — основа всіх фізичних форм. Не було б нашого світу, не було б незчисленних світів, нічого і нікого, якби перед усім тим не було першопочаткового Духа, як творчого початку.

Бог є не тільки Істотою, Яка має життя, любов, розум, силу. Бог вище від усього того. Бог є невидиме, недотикальне, але в той же самий час щось у вищій мірі реальне, що ми називаємо “Життя”. Бог — найвища Любов і безмежна могутність. Бог є сукупність усього добра, усіх добродішностей, уже виявлених, чи ще тих, що мають виявитися.

На цілий всесвіт — Бог. Бог — Один, одне Джерело всіх форм життя, чи виявленого Розуму, чи є то людина, тваринний світ, рослина чи камінь.

Бог є Дух. Ми не можемо бачити Духа нашими фізичними очима. Коли ж наша свідомість, підносячись, наче зодягається в духовне тіло, — тоді Дух стає видимим, Його присутність відчутною і ми пізнаємо Його. Адже ми, коли дивимося на людину, — не бачимо її життєве мисляче “я”, — ми бачимо тільки форму, через яку виявляється “я” людини.

Бог є Любов. Ми не можемо бачити любов. Ми навіть не можемо скласти приблизної уяви, що таке любов, якщо вона не зодягнена у форму. Кожна любов у всесвіті — це Бог. Любов між чоловіком і жінкою, батьками і дітьми є частинним виявленням Бога у видимій формі. Некорислива, безмежно ніжна любов матері є тією ж любов’ю, тільки виявлена в більшій мірі через матір.

Бог є Мудрість чи Розум. Усе мудре і розумне, що ми спостерігаємо у всесвіті, — є Божа Сила, виявлена через видимі форми. Пізнавати — зовсім не означає проникати ззовні до чогось, але завжди означає черпати щось з уже існуючого. Бог, як безмежна Мудрість чи Розум, перебуваючи у кожній людській істоті, тільки і чекає поклику до напучення та Самовияснення. Це і є правдива наука та дорога пізнання.

Велика таємниця

(Дослід Божого відкриття про Церкву)

4.

СМЕРТЬ МОЛОДОГО

Для того, щоб вийняти в Адама ребро, Бог учинив так, що на Адама спав міцний сон. Сказано: “і заснув він”. Цей вираз у Біблії вживається також у значенні смерті: “Друг наш Лазар заснув, — та піду розбудити його” (Ів 11:11). Почасти це сталося тому, щоб Адам під час операції не відчував болю, але це було не головною причиною. Всемогутній Бог міг би недопустити болю звичайним рішенням волі Своєї; головна мета полягала в тому, щоб смертний сон Адамів служив прообразом смерті Христа.

Коли Ісус Христос на хресті голосно скрикнув, то це були “страждання народження”, через які повинна була народитися Його невіста — Церква. Він не міг уникнути страждань. Йому помічниця радості не так легко прийшлась, як першому Адаму; Його смертний сон пов’язаний з невимовними стражданнями.

Коли списом прокололи Йому бока і з відкритої рани витекла кров та вода, тоді-то Бог вийняв із другого Адама “заховане ребро”, тобто життя для невісти заколеного Агнця. Бо із “крови та води” народилась Церква Його, — “То Той, що прийшов був водою та кров’ю, — Ісус Христос” (Ів. 5:6).

Якщо ми бажаємо зрозуміти, яке велике було бажання Отця подарувати Синові Своєму невісту, з якою великою любов’ю Христос хотів мати цю невісту і яка дорога вона Йому, — то ми повинні дивитися на величність Голгофської жертви.

Коли Авраам підійняв ножа на сина свого Ісаака, який то біль тоді пронизав його батьківське серце! Хоч він вірив, що Бог може воскресити його сина. Який же тоді біль повинно було відчувати отцівське серце Бога, коли Однородженого Сина Свого Він віддав у владу злочинців і смерті, під важку клятву закону й осуду! І що Христос Сам витерпів під час жажливого розп’яття на хресті! Про це детально описано у Псалмьї 21-му, що знайшло свій вираз у словах Христа, коли Він скрикнув гучним голосом: “Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?”

Той, Хто споконвіку був з Отцем, не міг більше звертатися, вимовляючи це дороге ім’я “Отець”. Він міг сказати тільки “Боже Мій”. Той, Хто Сам життя, був у владі смерті, Святий — був покритий брудом усіх наших гріхів і нечистоти. Ось в якому пониженому стані та в яких невимовних муках Агнець Божий висів

на хресті. Тільки свідомість, що тією дорогою Він придбав Собі невісту, додало Йому стійкості, щоб гірку чашу випити до дна.

Кого ця любов не переконує, не перемагає, не притягає, для того вже іншого засобу не застається, щоб прийти до віри у Христа Ісуса і, таким чином, стати членом Церкви — невісти Христової. Проповідь про Розп'ятого є тим засобом, щоб притягнути душі для Сина Божого, бо тільки любов Божа і Христова, що так яскраво і велично відкрилась на хресті, спроможна подолати зло і ворожнечу в грішників.

Не всемогутність Божа чинить велику зміну злого серця, але любов Божа є тим полум'ям вогняним, що розтоплює жорстокі серця і притягає їх до Христа. Якби відроджуючою силою була всемогутність, то всі грішники повинні б навернутися, бо хто встояв би проти всемогутности Божої. Але так як любов є матір'ю дітей Божих, а любов свою відроджуючу силу може виявити тільки там, де серце правдиве, з переконанням і добровільно віддається Христу, — тому багато грішників позостаються у злі й осуджені, бо закривають свої серця для любови і стають жорстокими. Великою силою можна завоювати міста і землі, зробити їх підвладними, але підкорити серця можна тільки виявленням любови і милости. Так і Небесне Царство Христове ґрунтується на заповіді любови. Воно ґрунтується не на силі і могутності, а на любові Його і на любові всіх віруючих до Нього. Тому Господь

при поширенні Свого Царства не бажає послуговуватися Своєю всемогутністю, а всі здобутки Його звершаються дорогою божественної любови.

Однак, ті душі, які цієї любови не приймають, а перебувають у ворожнечі на Бога, свого часу повинні будуть відчувати на собі всемогутню руку Його. Вони будуть там, де плач і скрегіт зубів. Там будуть вони далеко від царства Його любови і блаженства. Шановний читачу, якій силі Христовій ти даєш себе перемогти: силі любови Його, щоб вічно бути щасливим, чи силі всемогутности, щоб навіки загинути? Він переможе тебе: чи для твого спасіння, чи для загину.

Скільки праці і зусиль Бог докладає для вдосконалення невісти Христової! На хресті повинен був пролити кров Син Божий; Дух Святий повинен був залишити небо, щоб століттями перебувати у грішному світі; Бог та Його вірні протягом тисяч років працюють над однією і тією ж самою справою. Це свідчить про те, що невіста заколеного Агнця не тільки буде найславнішим створінням Божим, але і буде мати найвеличніше призначення. Всі інші творчі акти Бог завершив без страждань і болів одним словом Своїм. Помічниця Сина Божого, Церква, не є наслідком одного лиш всемогутнього творчого слова "Хай станеться", — вона народжена від Бога, до цього ж у великих стражданнях і болях Ісуса Христа.

(Продовження буде)

Л. III.

ТАЄМНИЦЯ ЩАСТЯ

Нема такої людини на світі, яка не бажала б бути щасливою. Усі шукають щастя в різних місцях. Одні шукають у багатстві, думаючи що коли будуть мати всього подостатком, то цього вистачить, щоб бути щасливими. Однак, ми питаємо себе: Чи дійсно багатство та різні вигоди зроблять людину щасливою? На жаль, мусимо відповісти, що ні! Є чимало багатих людей, які почувують себе дуже нещасливими. Інші шукають щастя в науці, в досягненні влади, слави та в різних культах. Але все це, як показує досвід, не ущасливило людей.

Господь Ісус Христос у Своїй славній проповіді, записаній в Євангелії від Св. Матвія, в розділі 5:3-11, наводить нам аж дев'ять фактів, які говорять нам про те, як бути справді щасливими. Один із них: "Блаженні вбогі духом".

Христова проповідь на горі була виголошена до двох відмінних груп людей. Там був натовп, і там були учні Христові. І ця проповідь мала велике і глибоке значення для учнів, як і для натовпу. Для учнів це були вказівки на те, як вони, Його послідовники, повинні жити і поводитися. Вони повинні зрозуміти вищий етичний рівень, на якому повинні базувати своє життя. Для них це мало бути наукою, що християнство є важливим життєвим фактором.

Для натовпу проповідь була відкриттям того, що дійсно означає бути послідовником Христовим. Досі народ бачив Його, як магнетичну Особу. Звук Його голосу, Його наука були чудові. Він Сам співчутливий та ласкавий, як не була жодна інша людина.

Народ був захоплений Ним. Були такі, що від ранку аж до схилю дня ходили за Ним, бачили, як Він уздоровляв хворих, виганяв бісів, воскрешав мертвих та говорив усім про Царство Боже. Але цього особливого дня вони почули щось зовсім відмінне. Вони зрозуміли, що релігія для них є лиш поверховою і зовнішньою церемонією. Вони ніколи не уявляли собі різниці між релігійною формою і духовним життям. А слово "щастя" навіть не було в їхньому словнику. Аж тепер вони почули з уст Христа слово "Щасливі". Це було щось неймовірне для них. Поневолені римською владою, живучи в крайній біді, без жодної надії на краще,— щастя в таких обставинах майже неможливе.

Якби Христос пропустив був це слово "духом", то вони всі раділи б, бо ж вони всі були вбогі того часу. Але Христос сказав "Блаженні (щасливі) вбогі духом".

Віра й наука

Народ, слухаючи, не міг зрозуміти цього, як убогі можуть бути щасливими, про яку вбогість Христос говорить. Очевидно, це питання стоїть і перед нами: Яку вбогість мав Ісус на думці? Безперечно, що Христос говорив про вбогість духовну. Тоді як ця людина, вбога духовно, може бути щасливою?

Перше, коли людина є вбога духовно, то вона мусить відчувати це. Надто жалюгідна та людина, яка не відчуває своєї потреби. Подібно, як Самсон, знаходячись у долині Сорек, оточений филистимськими володарями, не знав, що Господь відступив від нього (Суд. 16:4-20).

Дуже сумне становище тієї людини, яка не знає своїх обставин. Як говорить Слово Боже: "Ти кажеш: "Я багатий, і збагатів, і не потребую нічого". А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий!" (Об. 3:17). Є люди, які вважають себе добрими, а вони огидні, думають, що вони освічені, а вони неукі. Сумною історією фарисеїв за часів Христа було не лише те, що вони лицемірили, але що вони не знали, на скільки духовно вбогими вони були в очах Господа. Христос дав нам драматичне оповідання про чоловіка, який хибно розумів багатство своє. У своєму сліпому задоволенні він сказав: "Душе, маєш багато добра, на багато років складеного. Спочивай, їж та пий і веселися!" (Луки 12:19). Він не знав цього, що душу речами матеріальними задовольнити не можна, і що серця не заспокоїш поживою та

напитками. Тому Бог сказав йому: "Нерозумний, — ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому останеться те, що ти був наготовив?"

Людина має тіло, що складається з різних членів. І нормально, це тіло має свої бажання та вимоги. Але Слово Боже говорить нам, що ми не лише тіло смертне, а ми також жива, безсмертна душа, створена на образ і подобу Божу. І так як тіло має свої бажання, так і душа людини бажає спільности з Богом, миру, щастя та задоволення у Господі. Щаслива та людина, яка зрозуміє свою духовну потребу, і в покорі серця кличе: "Боже, будь милостивий до мене грішного!" "Всі згрішили, і позбавлені Божої слави". І тому визнання гріха є необхідним. Це перший крок до щастя і миру.

Друге, нам, вбогим духом, потрібно прийняти багатство, яке Христос придбав для нас через Свою смерть і воскресіння.

Вчені винаходять ліки на всілякі хвороби тіла. Чи не чудово було б, якби вчені винайшли ліки для людської душі? Впорскувати б такі ліки в руку — і поганий характер людини змінився б на добрий, людина наповнилася б любов'ю замість ненависти, задоволенням замість захланности, щирістю замість скупарства. Тоді змінився б цілий світ! Та, Божові дяка, що такі є такі ліки для бідного, гріхом поневоленого світу! А ці ліки приніс наш Господь Ісус Христос близько двох тисяч років тому. Хресна смерть Христова не була звичайним ви-

падком. Це був акт Божий, щоб примирити людство з Собою. Гріх став стіною між Богом і людьми, і людина не могла бути щасливою, будучи відділеною від Бога. Тому Бог, з великої Своєї ласки, послав Свого Сина, щоб здійснити з нас гріхи і взяти на Себе осуд, якому підпадали ми.

Однак Бог вимагає від нас щось, що ми повинні зробити, а саме: визнати нашу духовну вбогість, відректися від гріха і навернутися з вірою до Сина Його Ісуса Христа. Зробивши це, ми стаємо новим створінням, як і написано: “Коли хто в Христі, той створіння нове”. Христос дає нам нову природу, новий характер, і наше ціле життя перемінюється. Спокій, задоволення та щастя, що перед тим були нам незнані, наповнюють наші серця.

Т р е т ь е, щоб нам бути вбогими духом, а при тому щасливими, потрібно завжди відчувати нашу залежність від Господа. Христос сказав: “Поправді кажу вам: коли ви не навернетесь, і не станете, як діти, — не ввійдете в Царство Небесне!” (Мт. 18:3). Нам добре відомо, що діти вповні покладаються на родичів у всіх їхніх потребах. І ми, як діти Божі, повинні покладатися на Бога. Слово Боже каже: “Як жалувє батько дітей, так Господь жалувє тих, хто боїться Його” (Псал. 103:13). Діти ніколи не журяться про їжу, чи одяг, або помешкання. Вони знають, що все одержать від батька. І тому Христос сказав: “Отож, не журіться, кажучи: Що ми будемо їсти, чи: Що будемо пити, або: У що ми

зодягнемось?.. Знає Отець Небесний, що всього того вам потрібно” (Мт. 6:31, 32). Бог дбає про долю дітей Своїх.

Дитина не соромиться йти до батька, чи матері і просити про те, що їй потрібно. І Слово Боже нагадує нам: “Отож, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомоги знайти благодать” (Євр. 4:16). Господь знає, що ми на Нього надіємось у наших потребах, тому і сказав: “Просіть, — то буде вам дано, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам” (Мт. 7:7).

Щаслива та людина, яка пізнала таємницю щоденного приходу до Небесного Отця у молитві. Бо все щастя та вся необмежена допомога, що подаються з небесної комори, залежать від нашої спільності з Господом, — і тільки діти Його мають доступ до цього щастя.

Ч е т в е р т е, що стоїть важливою умовою, щоб нам бути щасливими, це зречення самого себе. Христос сказав: “Коли хоче хто йти вслід за Мною, — хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста, та й іде вслід за Мною” (Мт. 16:24).

Ніщо не повинно стати нам на перешкоді в нашому слідуванні за Христом, як написано: “Скиньмо всякий тягар та гріх, що обплутує нас, та й біжім з терпеливістю до боротьби, яка перед нами, дивлячись на Ісуса” (Євр. 12:1). Не годився бути послідовником Христовим той, який хотів “перше піти, і батька свого поховати, або той, який сказав: “до-

зволь мені перш попроситись із своїми домашніми" (Лк. 9:59, 61).

Сучасна філософія самопевності і самоздатності обманює багатьох, нібито людина може бути релігійною без Христа та Бога. Слово Боже говорить нам про одного молодого законника, який прийшов до Ісуса, щоб дізнатись, що він повинен робити, щоб жити вічне впадкувати. Христос йому сказав: "Іди, розпродай... що маєш, і вбогим роздай... Потому приходить та й іди вслід за Мною,

узавши хреста" (Мр. 10:17-21). Але він засмутився, і відійшов. Його багатство не допустило його до слідування за Христом.

Навколо нас гордість, заздрість, самолюбство та різне інше зло в цьому світі, що є наслідком гріха. Та з неба звучить голос Божий: "Ось Я стою під дверима та стукаю". І тільки ті, хто вбогі духом, відчиняють двері серця для Нього, і Він входить, щоб їх збагатити, прийняти й ушасливити. Тому, щасливі вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне.

МОЛИТВА

О Боже мій, молюсь, як вмію: —
Почуй мене, благаю я!
Коли я падаю, слабію,
Піддержить хай рука Твоя.

Нехай розвіються тумани,
Потіш серденько в час жалю,
І вилікуй сердечні рани, —
Тебе, Спасителю, молю.

На мене грішного із неба,
Благаю, Спасе, подивись. —
В Тобі завжди моя потреба,
Мойого серця доторкнись.

Коли на серце туга ляже, —
До кого ж я тоді піду?
Хто мені рани перев'яже?
І в кому радість я знайду?

Як налягає гріх — спокуса,
Реве життєвий океан,
І хвилі заливають душу, —

О, я тут згинуту не мушу, —
Ісусе, Ти тут Капітан!

Коли слабію, — дай віраду,
Мій дух потіш і звесели,
І серце вилікуй від зради,
І Свого духа в нім всели.

Тебе я прославляти мушу,
Моє життя Ти врятував,
Лікуєш серце моє й душу,
Щоб я навіки не пропав.

Дай мені сили і терпіння
Земну "Долину сліз" пройти,
І в серці чисте сумління
Тобі на жертву принести.

Держи мої і руки й ноги.
Ти моя Ціль, моя Краса,
Надія, Правда і Дорога,
Яка провадить в небеса.

Адам Штурма

Х Р И Щ Е Н Н Я

“Тож ідіть, і зробіть всі народи за учнів Моїх, хрисячи їх у ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа”. — Матв. 28:19.

Ісус Христос залишив для всіх Своїх послідовників заповідь святого хрищення, яка і в нашому часі повинна виконуватися згідно із Святим Письмом — Біблією. Виконання цього акту, за вказівками Божого Слова, приносить великі благословення та щастя кожному християнині.

Що говориться у Святому Письмі про хрищення? Насамперед, що хрищення — це заповідь Христова. Ось слова Христові: “Хто увірує й охреститься, — буде спасений, а хто не увірує — осуджений буде” (Мар. 16:16). Христос уважав настільки важливим хрищення, що не тільки Своїм послідовникам заповів це робити, але й Сам виконав цей святий акт. На другому місці, хрищення є символом відпущення й обмиття гріхів. Про це говорять наступні місця Слова Божого: “Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас у ім’я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів, — й дара Духа Святого ви отримаєте” (Дії Ап. 2:38). “А тепер чого гаснешся? Уставай й охрестися й обмиє ти гріхи свої, прикликавши ймення Його” (Дії Ап. 22:16). Отож, коли людина щиро кається у своїх гріхах, просить у Бога прощення і вирішує назавжди залишити марне гріховне життя, тоді кров Ісуса Христа обмиває всі гріхов-

ні плями душі такої людини. Її душа стає біла, як сніг (Іс. 1:18). Виконання акту хрищення стає символом обмиття людини від її гріхів. Ось тому для непокаяного й непростеного грішника хрищення не має ніякого реального, ані символічного значення й ефекту. На третьому місці, хрищення також є символом нового народження, як про це пише ап. Павло: “Чи ви не знаєте, що ми всі, що христилися в Христа Ісуса, у смерть Його христилися? Отож, ми поховані з Ним у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Свого Отця, так і ми стали ходити в обновленні життя” (Рим. 6:3-4). Накінець, хрищення є заповітом між спасеною людиною і Христом. Про це ясно пише ап. Петро, коли зазначає: “Того образ, хрищення — не тілесної нечистоти позбуття, але обітниця Богові доброго сумління, — спасає тепер і нас воскресінням Ісуса Христа” (1 Пет. 3:21). Ще раз перечислюю: хрищення — це заповідь Христова, символ очищення від гріхів, символ смерті для гріховного життя й народження для нового життя з воскреслим Ісусом та заповітом між спасеною людиною і Христом.

Слово Боже також ясно говорить нам про те, який має бути

кандидат до хрищення. Ми вже згадали слова Христові: “Ідіть, і навчіть...” Це означає, що людина повинна бути навчена зо Слова Божого раніше, як приймати хрищення. Зо Слова Божого видно дуже ясно, що Бог респектує вільне рішення кожної людини. Бог ніколи не вимагав, щоб люди щось робили навмання, або супроти своєї волі. Людина повин-

го серця свого, то можна”. А той відповів і сказав: “Я вірую, що Ісус Христос — то Син Божий”. І звелів, щоб повіз спинився. І обидва — Пилип і скопець — увійшли до води, й охрестив він його”. Вимога поставлена скопцєві є вимогою і для всіх людей: “Якщо віруєш з повного серця свого, то можна”. Третя передумова до хрищення є покаяння. Також

Хрищення біля Києва.

на знати волю Божу й сама та добровільно рішитись виконувати її. Друга вимога від кандидата до хрищення — це віра. Читаємо в Діях Ап. 8:35-38: “А Пилип відкрив уста свої, і, зачавши від цього Писання, благовістив про Ісуса йому. І як шляхом вони їхали, прибули до якоїсь води. І озвався скопець: “Ось вода. Що мені заважає христитись?” А Пилип відказав: “Якщо віруєш з повно-

уже згадано слова ап. Петра: “Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас”. І тут говорить-ся про правдиве покаяння, тобто про цілковиту переміну думок, бажань і рішень людини. І остання вимога — це плоди покаяння. Коли непокаяні й невіруючі фарисеї та саддукеї приходили до Івана Христителя, щоб від нього христитися, їм було відмовлено такими словами: “Роде зміїний,

— хто вас навчив утікати від гніву будучого? Отож, — учиніть гідний плід покаяння!” (Мат. 3:7-8).

Таким чином, як бачимо з Слова Божого, кандидат до хрищення повинен мати відповідні кваліфікації, а саме: має бути навчений із Слова Божого, має вірити в Ісуса Христа, має покаятися у своїх гріхах і має приносити плоди правдивого покаяння.

При цьому повстає питання: А що ж відносно хрищення немовлят? У Святому Письмі ніде не говориться про хрищення немовлят. Усі біблійні факти говорять про хрищення дорослих людей із відповідними духовними кваліфікаціями. Хрищення немовлят почалося практикуватись у пізніших віках християнської ери, і підстави для цього у Біблії не видно.

Накінець, потрібно також згадати і про біблійну форму виконання акту хрищення. Слово “хрищення” походить із грецької мови й означає занурення у воду. Іван Христитель хрестив людей у річці Йордані, і то там, де було багато води (Мат. 3:5; Ів. 3:23). Сам Христос, коли мав 30 років, був охрищений, тобто занурений у водах Йордану (Мат. 3:15). Євангелист Пилип та етіопський вельможа ввійшли до води для виконання акту хрищення. Згадані біблійні факти яскраво говорять нам, що хрищення повинно виконуватися через занурення кандидата у воду.

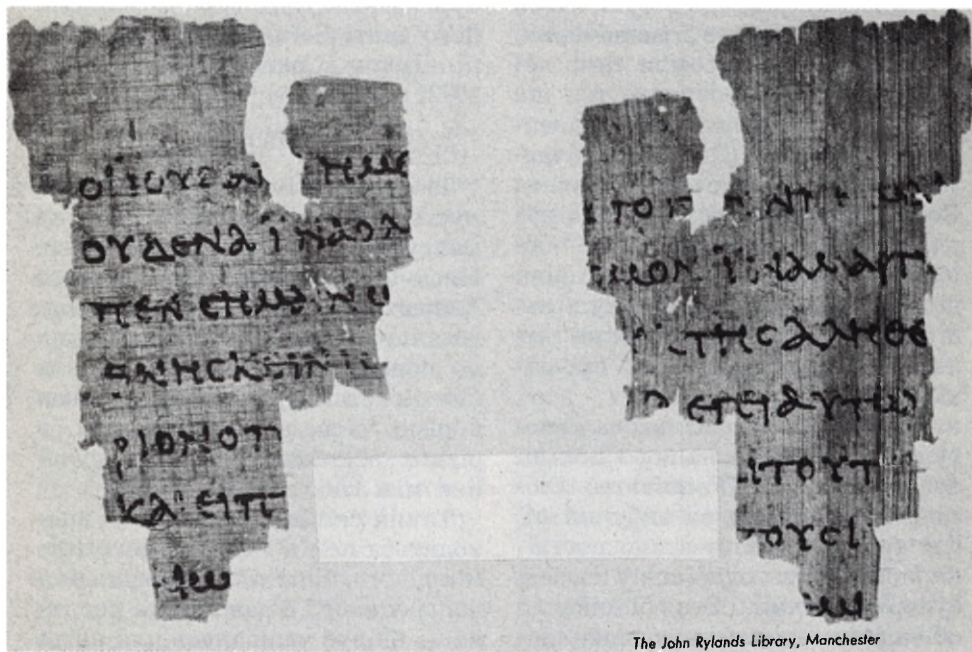
Ми, як послідовники Христа, повинні точно дотримуватися євангельської науки. Всяке легковаження та збочення розходиться з євангельською наукою. Святе Письмо дає нам таку пересторогу: “Коли хто до цього додасть, то наложити на нього Бог карі, що написані в книзі оцій. А коли хто відійме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій” (Об. 22:18-19).

Христос довірив Своїй Церкві велике доручення — поширення Царства Божого поміж всіма народами світу. Він також дав Церкві великі права й авторитет. Однак, Церква зобов’язана бути слухняною Христові й повинна діяти тільки за вказівками Святого Письма. Церкві доручено відляти людям святе хрищення, і воно повинне виконуватися згідно з біблійною наукою.

Належить ще зазначити, що саме хрищення не спасає, — спасає Христос. За Святим Письмом, хрищення приймають спасені люди. Вони виконують цю заповідь, як акт послуху Христові. Для таких хрищення приносить великі благословення, а для неспасених, ще раз підкреслюю, воно не має жодного ефекту.

Отож, варто виконувати акт святого хрищення за вказівками Святого Письма, бо тільки тоді це має свій справжній, благословенний ефект і значення. Господь любить і шанує слухняних дітей та їх рясно благословляє.

Папірус першої половини другого віку з текстом Євангелії від св. Івана 18:31-33, 37-38.

ВСТУП ДО БІБЛІЇ

1.

Книга Книг — такий високий авторитет має Біблія в усій літературній скарбниці, що служить для духовної просвіти людства.

Кожна книжка містить у собі слово, як передачу духа чи розуму. Але в Біблії міститься божественне слово, як виявлення Божого Духа і Божого Розуму. Тому Біблія настільки вища від усіх інших книг, наскільки всеохоплюючий Божий Розум вищий від обмеженого людського розуму.

Сам Ісус Христос, Господь неосяжного всесвіту, буття і вічності, порадив: "Дослідіть но Писання, бо ви думаєте, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене!" (Ів. 5:39).

Протягом віків Бог осяює через Святе Писання розум людський надприродним світлом, відкриваючи перед ним такі істини, що їх власними силами йому б і досі не збагнути. Без Біблії людство зоставалося б у стані постій-

ного шукача, кидалося б від припущення до припущення, так і не знайшовши розгадки суті буття та свого головного призначення.

Стародавні філософи, які досягнули своїм розумом те, що можна було досягнути, висловились устами Платона: “Ми будемо чекати того, нехай це Бог чи Богом натхнена людина, яка навчить нас наших релігійних обов’язків і, як каже у Гомера Афіна до Діомеда, здійме пов’язку з наших очей”. А Сенека тужно зітхає: “О, якби у нас був провідник до правди!”

По суті, що нового внесла самотужна філософія нашого цивілізованого віку? Обминаючи Біблію, вона зійшла на зибучий пісок теорій та гіпотез, що постійно поборюють одна одну своїми суперечностями. Без біблійного об’явлення людині властиво вдаватися до різного гатунку марновірства, в тому числі і до марновірства наукового. Пропонується вірити у творчу матерію, у розумність природи, у щасливий збіг обставин, в еволюційні скачки... Яка вбогість думки для сучасної розумної людини!

Біблія — не збірник здогадів і припущень. Звичайною людською мовою у ній передане перевищує людський розум об’явлення Боже. Як записав ап. Петро: “І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвиднятися, і світова зірниця засяє у ваших серцях, бо ви знаєте перше про те, що жодне пророцтво в Писан-

ні від власного вияснення не залежить. Бо пророцтва ніколи не були з волі людської, а звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим” (2 Пет. 1: 19-21).

Назва

Із словом “Біблія” в нас поєднується уява про одну велику книгу, що містить у собі Святе Письмо як Старого, так і Нового Заповіту. В дійсності ж це не одна книга, а цілий комплект пильно зібраних святих книг, написаних Богом натхненими мужами в різні часи, в різних місцях, в різних обставинах, але сполучених між собою однією метою.

Такий склад і назва Біблії знаходяться вже в історії самого терміну — “Біблія”. Походження він грецького. Трав’яниста рослина — біблус вживалась для виготовлення своєрідного паперу, що у давнину служив письмовим матеріалом. Звідси назва книги по-грецькому — “біблос”, “бібліон”, а в множинному числі — “та біблія”, тобто “книги”. У цьому множинному числі — Біблія — грецькі християни вживали для означення святих книг, що читалися в їхніх Церквах. Від часу знаного збирача і тлумача Святого Письма — Орігена (бл. 185—254 рр.), та особливо Івана Золотоустого (347—407 рр.) цим словом окреслюється обидві збірки святих книг — Старий та Новий Заповіт. Іван Золотоустий пояснює: “Біблія — це багато книг, які складають одну єдину”.

Інша поширена назва Біблії — Святе Письмо. Книги Старого За-

повіту стародавній євреї називали “Писання” чи “Писання святе”.

Сам Ісус Христос часто говорив: “Дослідіть но Писання” (Ів. 5:39); “Помиляйтесь ви, не знаючи Писання” (Матв. 22:29); “Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання” (Лук. 24:45). Ап. Павло прикладає цю назву до всього Старого Заповіту і пише до Тимофія: “І ти знаєш з дитинства Писання святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа Ісуса. Усе Писання Богом натхненне, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова” (2 Тим. 3:15-17). Ці терміни зустрічаються у Біблії багато разів і, безперечно, дають повну підставу для нашої назви “Святе Письмо”.

Поділ Біблії на Старий Заповіт і Новий Заповіт належить ап. Павлу. До Старого Заповіту ап. Павло відносить книги єврейського канону, написані до Різдва Христового. Згадуючи про євреїв, які не побажали зрозуміти приходу на землю Сина Божого, він пояснює: “Але засліпилися їхні думки, бо те саме покривало аж до сьогодні лишилось незняте в читанні Старого Заповіту, бо зникає воно Христом” (2 Кор. 3:14). У тому ж Посланні апостол говорить про Новий Заповіт, і причислює себе до його служителів: “І Він нас зробив бути здатними служителями Нового Заповіту, не букви, а духа, — бо буква вбиває, а дух оживляє” (2 Кор. 3:6).

Такий поділ Біблії прийняли наприкінці другого віку всі церковні письменники. І вже тоді, з появою Новозаповітного канону, Новозаповітні книги своїм значенням стають для Церкви книгами першорядного значення. Адже те, що не було відкрито пророкам за часу Старого Заповіту, відкрилося в Ісусі Христі, звіщене через апостолів Духом Святим (1 Пет. 1:12). Об’явлення “через Сина” було визнане незмірно ширшим і досконалішим, ніж те, що у давнину промовлялося “до отців через пророків”, хоч і пророки, і апостоли були натхнені тим же самим Духом Святим (Євр. 1:1-2). Пророцтва Старого Заповіту збулися і збуваються в Новому Заповіті, а події Нового Заповіту заховані в пророцтвах Старого Заповіту. Два ці Заповіти взаємно пояснюють і доповнюють один одного, являючись найвірогіднішим об’явленням волі Божої.

У цьому розумінні книги, що входять до канону Біблії, за окресленням церковних богословів, “не звичайні людські літературні твори, як так само вони не те, що релігійні пам’ятки нехристиянських народів, але книги божественні чи богонатхненні, Святе Письмо, саме слово Боже”. “Біблія — дивний збірник усієї божественної науки, єдина книга у світі, що здійснює покривало з таємниці постання всесвіту і людини та показує ціль світобудови. Біблія написана для людей усіх часів та усіх мов”.

(Продовження буде)

І. Беркута

Майбутнє завжди інтригує. Що чекає нас? Питання ставиться особливо на початку Нового року. Відповісти на нього неможливо, але передбачити дещо або скласти приблизний прогноз можна. Адже чимало з того, що відбувається в житті, є наслідком попереднього.

Історія є досвід. Історія розвивається трьома окремими силами: силою природи, силою людини і силою Провидіння. Слово “сила” буде зрозуміліше, якщо його замінити словом “воля”. Природа має свою волю, пов’язану з космічними законами. Воля людини пов’язана з законами її існування. Воля Провидіння підноситься над усіма законами.

Воля природи виявляє себе у виробленні і регулюванні життєвих ресурсів та в катастрофічних катаклізмах. Воля людини стоїть у виборі між “добром” і “злом”. Воля Провидіння охоплює створення засобів і доріг викуплення та спасіння.

Трагедія людини полягає в тому, що вона не розуміє свого становища у світі: не розуміє сво-

го відношення до природи і до Провидіння. Через свою зарозумілість людина ставить себе на становище єдиного майстра, господаря, Бога...

Сучасний світовий стан вирізняється соціальною нестійкістю, моральним занепадом і політичним хаосом. Цинізм і вульгарність замінили богобійність і добродішність. Філософія нігілізму прийнята і покладена в основу людських взаємин. Нова психологія, заперечуюча духовну сутність людини, бере гору і просякає до всіх ділянок життя. Людина перетворюється на робота. У світі багато неправди. Правда сьогодні не вигідна, бо правда стосується “надприродного”. Правда є Бог.

Чого тоді очікувати нам від майбутнього?

Книга Майбутнього містить у собі таку відповідь: “Як було за днів Лотових: їли, пили, купували, продавали, садили, будували; того ж дня, як Лот вийшов із Содому, — огонь із сіркою з неба линув, і всіх погубив. Так буде й того дня, як Син Людський з’явиться!” (Лук. 17:28-30).

ЖИТИ — ЦЕ ЛЮБИТИ

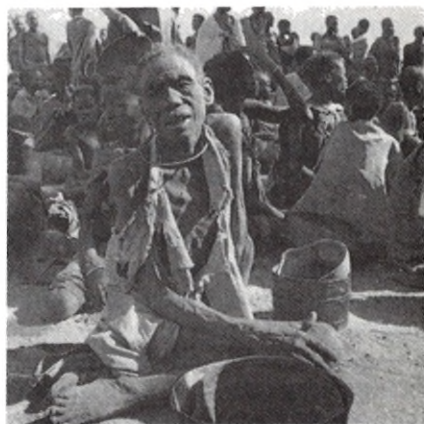
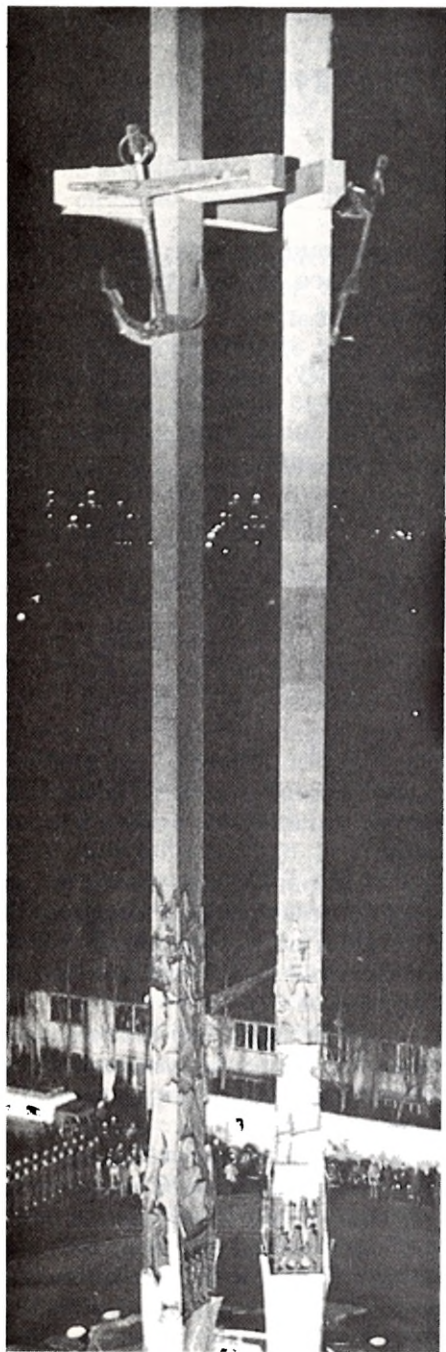
Це було під час війни. Журналіст відвідав польовий госпіталь. Там він зустрів віруючу жінку, яка перев’язувала ранених. Журналіст їй сказав:

— Я не міг би робити це за жодні гроші...

— Я також, — відповіла жінка. — Те, що я роблю — не я роблю, а Божа любов до цих нещасних людей.

Бог любить нас не тому, що ми на це заслуговуємо, а що без любови Божої ми загинемо.

Жити — це любити. Де нема любови, там нема і життя.

1. Пам'ятник жертвам у Гданську (Польща). 2. Втікачі Камбоджі. 3. Голодне населення Уганди.

3 життя героїв віри

ЯН ГУС

1369—1415

Ранішнє світло, що просвічувалося крізь вузьке вікно, падало на обличчя чоловіка років сорока п'яти, що сидів за вбогим столом і швидким почерком писав щось на аркуші пергаменту. Зайнятий працею, він не чув, як тихо скрипнули двері. Ввійшов. — міцний, здоровий чоловік середнього віку, і деякий час мовчки дивився на так пильно працюючого.

— І ти, Яне, ще можеш спокійно працювати? — промовив він здивовано.

Ян Гус — за походженням селянин з містечка Гусинець, “магістер вільних мистецтв”, священник, професор, а тоді ректор Празького університету, натхненний проповідник Віфлєємської каплиці, автор трактату “Про Церкву” і, накінець, в'язень, судимий Констанцьким собором за ересь — підійняв голову.

— Як! Це ти, Палече? — радісно відізвався він, встаючи. — Ти в мене! Ти не повіриш, який я радий. Отже, наша дружба ще жива!

— Так, хоч ми з тобою і не згодні де в чому, я не переставав уважати тебе моїм другом. Я прийшов сюди не оспорювати твої тези, а тільки як друг, що бажає допомогти тобі. Звичайно, дорогий друже, ти знаєш, що сьогодні останній раз станеш перед собою.

Не таю від тебе, що це вже ні для кого не таємниця — тебе засудять.

Ні одна жилка не рухнулася на блідому, схудлому обличчі Гуса. Вираз запалих очей, обведених сіткою ранніх зморщок, зостався спокійним.

— Я знаю. Але, не відчуючи жодної провини за собою, без страху піду на смерть. Небесний Суддя виправдає мене, якщо земні судді й засудять.

— Яне! — схвилювано вигукнув Палеч, стискуючи руки Гуса. — Я прийшов тебе прохати... послухай дружньої поради. Благаю тебе — чуєш, благаю! Не дратуй суддів запереченнями. Тільки в такому випадку ти будеш врятований!

— А якщо вони неправі? Чи ж можу не заперечувати неправду?

— Ти й не погоджуйся. Одного мовчання вистачить для твого врятування.

— Це те саме, що погоджуватись. Це означає визнати за фальш правду, про яку я навчав. Я не стану мовчати.

— Тоді ти загинеш!

— Що ж робити. Я смертний, а правда вічна. Мене вб'ють, але не вб'ють правду. Ти друг мій, чи не так? Чому ж ти хочеш накинути на мене зашморг вічного осуду? Чому спонукуєш мене

сказати неправду й учинити проти власного сумління? Такою ціною я ніколи не куплю життя.

— Отямся! Подумай, доки ще не пізно!

В'язень мовчав, пригладив рукою сивіюче волосся. Тоді промовив:

— Не варто говорити про це, Степане, — це справа вирішена. Чи знаєш, чим я був зайнятий тепер? Я пригадав дещо з Вікліфа.

Вікліф, професор Оксфордського університету, противник папства, домагався повернення Церкви до первісної чистоти.

Степан Палеч із здивуванням глянув на свого друга.

— І це говориш ти, якого чекає жаклива смерть? Ні, Яне, ти не створений для нашого грішного світу. — Він обійняв Гуса і сльози полилися з його очей.

— Бідолашний друже мій... Святий! — шепотів він. Гус був схвилюваний.

— Який я святий, — сказав він, силкуючись бути спокійним. — Я тільки не люблю неправди... Не сумуй — розлучимося тут — побачимося там. — У коридорі почулись важкі розмірені кроки. Ввійшли алебардники і монахи. Друзі востаннє обійнялись.

Солдати оточили Гуса і повели. Незадовго він стояв уже перед блискучим і численним збором Собору. Між суддями був Палеч. Він з глибоким смутком переконався, що його друг позоставсь непохитним: не погодився навіть мовчанкою відректися від правди.

Усі знали, що сьогоднішнє засідання буде вирішальним: віль-

нодумець має бути засуджений чи помилуваний. У багатьох серця билися швидше. Напруження досягло найвищого рівня, коли допит закінчився. Збрали голоси за і проти засудження. Серед глибокої, загальної тиші встав кардинал Забарелла. Коли він почав говорити, його голос тремтів і обличчя було бліде. У довгій промові перерахував він провини Гуса, як ворога Церкви й еретика.

— Небезпечний еретик засуджений на кару очищуючим вогнем! — закінчив кардинал глухим голосом.

Степан Палеч закрив обличчя руками і беззвучно плакав. Гус стояв лагідний і спокійний.

На площі у Констанці спішно готували вогнище під пильним наглядом монахів. З усіх сторін спішили натовпи народу у святочному вбранні подивитись на страту "єретика".

— За своїм милосердям Церква не бажає вічних мук єретика, — охриплим басом повчав якийсь поважний монах, — знищуючи грішне тіло його в очищуючому вогні, вона спасає душу його від геснни вогняної.

Вулицями міста до площі повільно посувалася врочиства процесія. За величезним хрестом ішли численно монахи. Як належалося, вони йшли із схиленими головами, з довгими низкими чоток. У центрі їх ішов, тримаючи запалену свічку Ян Гус, босий, у довгому білому балахоні, розмальованому густо чорними дияволами та палаючими вогнищами. На голові його був величезний ковпак

з такими ж “прикрасами”, як на балахоні. Далі колихалася маса війська, виблискуючи шоломами і кірасами, світські та духовні сатрапи.

Гус дивився на натовп. Скрізь його зустрічали сотні байдужих і цікавих очей. До слуху його долетів викрик якоїсь старої жінки:

На площі засудженому знову голосно прочитали вирок, звели на вогнище, до якого наблизився різномірний натовп. Завчасу була заготовлена купа дров, аби кожен бажаючий підкинув зайве поліно до вогнища. Кати з запаленими смолоскипами чекали знаку, щоб приступити до вико-

Смерть

Яна Гуса

— По заслугах йому! Отакий проклятий єретик!

На обличчі “єретика” виднілась гірка усмішка, погляд був сумний, але, звичайно, Гус думав тепер не про себе...

нання вироку. До вогнища прибув імператорський маршал.

— Від імператора! Напевно помилують.

— Та невже? Помилувати отакого єретика!

— Слухайте! Маршал бажає говорити!

— В останній раз закликаю тебе, Яне Гусе, — промовив маршал, — зречтисся єресі й імператор подарує тобі життя.

— Якої ж єресі мені зречтисся, коли я її не знаю? Кличу Господа за свідка, що я не навчав і не проповідував того, що наговорили на мене неправдиві свідки. Головною метою моєї проповіді і всіх моїх творів — було відвернути людей від гріха. І з цією правдою, яку я проповідував згідно з Євангелієм Ісуса Христа, я сьогодні готовий радісно вмерти.

Маршал махнув жезлом катом. Вогнище разом запалало.

Полум'я лизало ноги Гуса, горів одяг, а Гус співав псалом. За-

горілось волосся — він молився. Народ тиснувся навколо вогнища. Дехто підкидав дрова, інші жалісно плакали.

Гус уже весь був охоплений полум'ям. Погода стояла безвітряна і дим прямим стовпом підіймався до ясного неба. Ще раз мелькнуло на мить натхнення, оточене сяючим ореолом обличчя. Потім усе перетворилось в один палаючий смолоскип. Видовисько втратило зацікавлення і натовп став пригнічено розходитись. Тільки монахи і кати, як вартові, продовжували стояти біля задушливого диму.

Так помер 6 липня 1415 року друг правди, чех Ян Гус із Гуси-нець.

А. А.

ПЕРЕЙМАЙТЕ ЇХНЮ ВІРУ

У 156 році по Р.Х. натовп кричав на вулицях Смірни: "Геть з християнами! Це небезпечні люди! Ведіть Полікарпа до кесаря! Киньте його звірам!"

Під час допиту проконсул радив єпископу Полікарпу: "Пожалій свою старість і присягни генієм кесаря..."

У відповідь на це Полікарп засвідчив про свою віру в Ісуса Христа і сказав:

"Я 86 років був рабом і слугою Христа і Він ніколи не зрікся мене і чинив для мене тільки добро. Як же я можу зневажити мого Спасителя?"

Полікарп був виданий на спалення. Стоячи на вогнищі, яке розпалювали, він молився:

"Прославляю дивне ім'я Ісуса Христа... Дякую Тобі, Боже, за вічне спасіння!"

Полум'я охопило Полікарпа, але він залишався вірним Господу.

Один з багатьох існуючих концтаборів.

ЗНИЩЕННЯ У КОНЦТАБОРАХ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

На Захід надходять різними дорогами листи, в яких висвітлюється важка доля віруючих в умовах радянського терору. Вони кличуть кожного з нас до захисту кривджених та зобов'язують пам'ятати їх у наших постійних молитвах перед Господом.

Нижче передруковуємо уривки з листів священника В. Романюка, написані після етапу до концтабору в Якутії:

“ . . . Пересильні тюрми переповнені людьми, блощицями, вошами. Мене майже заїли, прямо тортури. На кожній пересильці доводиться чекати від двох днів до півмісяця. В Якутії страшні морози, до яких я, людина півдня, не привик, та ще з купою хвороб, нажитих в мордовському політтаборі. У мене

хвороба серця, ревматизм, гіпертонія, до межі вимучений шлунок тухлою їдою і півголодом”.

“...Я багато думав про тяжку долю справді віруючих християн. Гніт над ними подвійний у порівнянні з іншими зеками (політ'язнями). Над ними глумляться і адміністрація, і кримінальники, і конвой. І ніхто не несе за це відповідальності. З них зривають хрести, відбирають всі клаптики паперу з релігійним словом... Листи до мене від співвітчизників і друзів з-за кордону конфіскували сотнями без будь-якого документального оформлення... Сваюлю в злі ніхто не стримує... Головна трагедія атеїстичного суспільства — це відсутність в ньому всякої гуманності, доброзичливості і співчуття до людей.

Мимоволі згадав Всесвітню сесію Ради Церков у Найробі в 1975 році. І треба було збиратися ієрархам, щоб ані на йоту не полегшити (життя) ні одного віруючого страдника, ні одного рядового священника, якого тисне з усіх сторін ворожа влада. Мене не цікавить, що говорили наші церковники від СРСП, тому що вони говорять те, що їм дозволили, запланували. "Нам потрібні такі релігійні діячі, які не активізували б свою діяльність, а згортали її", — говорив мені слідчий КГБ в 1970 році. І наші церковні діячі зі шкури вилазять, щоб догодити цій вимозі войовничої атеїстичної влади. Тому, чи потрібно скаржитись на те, що вони "глаголили" в Найробі?

Але потрясає і мучить інше: як делегати Заходу дозволяють так обманювати себе... Кара Господня! Інакше не назвеш. Як вони доброзичливо, ввічливо прислухаються, коли наші посланці брехні (атеїзму) вигукують з трибун про рівноправність віруючих з іншими громадянами (наприклад, партійними). І нема серед них ані одного, як є серед нас... які беруть на свої однісінькі плечі всю тяжку долю непосильного тягару духовного запустіння...

Зло стало витонченіше, хитріше. Воно не зменшилось, не зм'якло. І якщо арештують менше, то прямо тому, що не потрібно цього. Влада тепер має справу не з народом, який дістався їй від християнської Росії, який, раціонально, підлягав би поголовному знищенню і перековці, але має до діла з народом третього покоління, відшліфованим і обтесаним, вихованим у потрібному дусі, сприйнятливому владі. Влада, власне, тепер має свою людину, яка забула Бога, яка потонула в брехні.

У 30-ті, 40-ві роки маси безцеремонно винищувано, тепер по-різному опрацьовані методи... людина ледве дихає, зі

знищеним здоров'ям, знищеною психікою, який найчастіше ні до чого вже. А медична обслуга в таборі зводиться до порожньої формальності. Наприклад, підходить до дверей камери фельдшер або медсестра і питається: "Хворі є?" — "Є!" — відповідають в'язні. Підходить ближче до дверей і дістають хворі по таблетці. На цьому меддопомога припиняється.

До лікаря на прийом потрапити дуже важко, а попадеш — допомоги також нема ніякої. В'язні постійно відчувають болюче почуття півголоду і голоду. Їжа гідка... останніх сортів, залежана на складах. Тому всі хворіють на шлунок вже після короткого речення ув'язнення. Єдиний рятунок — це добитися дієтного харчування. Але лікар відповість⁴ вам так: "Ми виписуємо дієтхарчування лише туберкульозним і хворим виразкою".

Ув'язнений сперечається, мовляв, пошто мені дієтхарчування, коли я наживу виразку. Мені тоді ніщо не допоможе. Лікар холодно відповідає: "Не треба було потрапляти сюди, тут вам не курорт". Таке нелюдське відношення виводить хворого з рівноваги. Він пише на лікаря скаргу за "медобслугу". Після цього нещасного тягнуть в ізолятор за скаргу. Там його побивають, перебиваючи й інші місця, на які він скаржився лікарєві, опісля зек (в'язень) виходить з карцеру і пише скаргу на лікаря і наглядачів, які побили його ні за що.

І тут його починають карати за "наклепницькі" скарги. Позбавляють його тих жалюгідних продуктів харчування з ларка, садовлять постійно в ізолятор, викликають на "розмови" перевиховні. Далі шантажують, лякають... І поїхало, повезко... Якщо в'язень так потягається з ними: ситими, цинічними, безкарними, з півроку, то йому запевнені туберкульоз, і рак, і виразка.

Такий, приблизно, неминучий ланцюг медичного обслуговування; крім цього ув'язненого постійно тероризують (страхом їх втратити) бандеролями, посилками, побаченнями з рідними. Понижують,

лякають, погрожують. До всього цього ув'язнений повинен стати на струнко перед кожним наглядачем, що увійшов у барак, виявляючи пошану й улесливість...”

З ТОБОЮ

З Тобою, Господи, багато
Я пережив солодких днів;
Мене Ти вів, як любий Тато,
І дбав про мене, щоб я жив.

З Тобою добре мені жити:
Ослаб — з Тобою я силач!
Сумую — Ти велиш радіти!
Віднію — я в Тобі багач!

Нехай реве життєве море,
Хай зникне вся земна краса:
З Тобою краще на Фаворі,
З Тобою ліпше в небесах!

З Тобою завжди міцність маю.
Хоч би утратив все земне,
Хоч би я падав — не злякаюсь,
Бо Ти піддержуєш мене.

Хоч би шаліли землетруси, —
В блакитне небо я дивлюсь,
З Тобою, любий мій Ісусе,
Ніде й нічого не боюсь!

Хоч рік за роком я мандрую
В тяжкій життєвій боротьбі, —
З Тобою втоми я не чую,
І за любов Твою святую
Сердечно дякую Тобі!

Адам Штурма

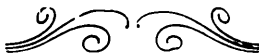

Власне кажучи, тільки небагато людей живуть сьогоднішнім днем. Більшість людей готуються жити пізніше.

Ми часто хвалимо далеке минуле і недоцінюємо сучасність.

Той, хто не запам'ятовує минулого, приречений на повторення його.

Коли все інше втрачене, все ж зостається ще майбутнє.

1.

“Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залишив нам приклада, щоб пішли ми слідами Його.”

(1 Пет. 2:21)

Пастор Генрі Максвелл сидів якось у п'ятницю у своєму кабінеті і готувався до недільної проповіді; але, здавалось, не судилося йому того дня знайти необхідний для праці спокій; перешкода з'являлась за перешкодою.

— Маріє, — звернувся він, нарешті, до дружини, — якщо хтось знову прийде, скажи, що я зайнятий і приймаю тільки в особливо важливих справах.

— Добре, — відповіла Марія, — але я збираюсь до дитячого садка і ти й так зостанешся один у домі.

Пастор повернувся до кабінету і з горливістю почав писати. За зміст своєї проповіді він взяв слідуочий уривок із Першого послання ап. Петра, 2:21: “Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залишив нам приклада, щоб пішли ми слідами Його”.

У першій частині проповіді він підкреслював, що визвольна смерть Ісуса була Його особистою жертвою, і що жертва виявилась не тільки в Його смерті, але й у всьому Його житті. Потім описувалось повчальне значення смерті Ісуса і на прикладах з Його життя та науки вияснялось, як можуть люди через віру прийти до того, щоб слідувати за Його святим прикладом. На закінчення пастор хотів зупинитись на необхідності наслідування Христа і відмітити в чому це наслідування має виявлятися. Але тут задзвонив дзвінок біля вхідних дверей.

Генрі Максвелл поморщився, але не рушився з-за письмового стола; коли ж дзвінок задзвонив удруге, він підійшов

до вікна і побачив на сходах молоду людину в поношеному одязі.

“Подібний до волоцюги”, пробубонів пастор, і пішов відчинити двері.

Молодий чоловік не зразу рішився висловити своє прохання.

— Я без праці, пане пасторе, — сказав він нарешті, нервово шарпаючи пом'ятого капелюха; — я гадав, що ви можете дати мені який-небудь заробіток, або хоч рекомендацію до одного з тутешніх фабрикантів чи купців.

— Боюсь, що це вам мало допоможе, — відповів пастор; — до того ж я сьогодні дуже зайнятий і не можу віділити вам більше часу. На великий жаль роботи для вас не маю; бажаю вам успіху в іншому місці.

Максвелл зачинив двері; повернувшись до кабінету, він підійшов до вікна і слідував очима за незнайомим. Він не міг забути виразу відчаю і муки, що були відбиті на обличчі цієї молодшої людини. Зітхнувши, пастор взяв перо і намагався привернути порушений біг думок. Йому ніхто вже не перешкодив, і за дві години, коли дружина повернулася додому, на Біблії лежали обережно складені аркушики з готовим текстом проповіді.

У неділю рано мешканці міста Реймонда після довгої непогоди з радістю побачили над собою сонячне безхмарне небо. Користуючись з чудової погоди, майже всі парафіяни пастора Максвелла прийшли до церкви і вже на самому початку Богослуження храм був заповнений

до останнього місця. Найбільш поважній заможній родині міста належали до цієї Головної Церкви; вони не жаліли грошей, аби мати в церковному хорі найкращих співаків. Цього ранку співи були надзвичайно гарні і доставляли любителям немало насолоди. Псалми були старанно добрані до слів пастора. Коли ж перед самою проповіддю піднеслась прегарна Рахіль Вінслоу і чудовим сопрано заспівала:

Господи Спасителю, Пастирю,
що відкрив грішникові дорогу правди,
Всім серцем, Боже, лише за Тобою
буду я, грішний, іти,
Лише за Тобою!

Щире захоплення огорнуло всіх присутніх. Видно було, що від голосного висловлення похвали стримувала віруючих тільки думка про те, що вони знаходяться в домі Божому.

Генрі Максвелл з насолодою прислухався до співу. Голос Рахілі робив на нього невідпорне враження і він завжди старався влаштувати так, щоб вона співала перед проповіддю. Він відчував, що той піднесений настрій, який з'являвся в нього після її співу, знаменито впливає на його красномовство.

Ніхто не міг сказати, що пастор Максвелл нудний проповідник. Навпаки, дехто закидав йому його стремління до ефектності, не стільки, зрештою, у змісті проповідей, скільки в манірі їх виголошення. Але парафіяни якраз цінили цю властивість свого пастиря. Що ж відноситься до Максвелла, то він у цьому вбачав засіб до піднесення сердець своєї парафії над рівень щоденного життя.

Видно було, що пастор Максвелл радо проповідував і тільки в виключних випадках доручав другому проповідникові виконання цього обов'язку.

Вигляд переповненої церкви підбадьорював його; не любив він проповідувати

перед порожніми лавками. Також і погода вплинула на його настрій. З виразу його гарного і живого обличчя можна було помітити, що перед такою аудиторією, як сьогодні, він почуває себе в своїй стихії.

Оживлена чудовими прикладами проповідь справила враження. Навіть увага читача була б прикута, що ж говорити про слухачів, які були дослівно зачаровані змістовним і закінченим складом її. Більше ніж будь-коли пастир і паства були взаємно задоволені.

По закінченні проповіді хоріві залишилось виконати ще слідуючу останню пісню:

Все для Христа, все для Христа,
Геть світські усі принади,
Хай умруть пристрастей поваби
У підніжжя хреста.

Аж раптом, на превелике здивовання, в останніх рядах коло притвору заговорив один із слухачів. За хвилину по середньому проходу йшла незнайома людина.

Не встигли присутні опам'ятатися від подиву, як незнайомий став перед катедрою і звернувся до присутніх з такими словами:

— Слухаючи проповідь, я запитував себе, чи можна мені по закінченні повчання висловити ті думки, що з такою настирливістю в мене повстали. Я не п'яний і не божевільний, я зовсім нешкідлива людина. Але я передчуваю, що в найближчі дні умру, і тому я хотів би перед тим, як розлучитися з життям, висловити саме в цьому храмі і перед цим зібранням все, що лежить у мене на серці.

Пастор Максвелл нерухомо стояв за катедрою і весь час дивився в очі незнайомого. Він пізнав у ньому того бідно одягненого і виснаженого відвідувача, що рано в п'ятницю задзвонив коло две-

рей його дому. Незнайомий так само як і тоді м'яв у руках старого капелюха: видно, він призвичаївся до цього руху. Він давно не голився, розпатлане волосся спадало йому на чоло. Ніколи ще відвідувачам цієї Церкви не траплялося слухати людину, що так зблудила. Подіб-

них до нього можна було хіба спіткати на вулиці, або в робітничих кварталах міста, але в жодному випадку не в добірному товаристві, що приходило молитись до Церкви пастора Максвелла.

(Продовження буде).

Х. М. Шелдон.

У світі цікавого

ОТРУЙНА ЗБРОЯ РИБ

Кого з нас не жалила бджола або оса? Кому не відомо, що укуси отруйної змії дуже небезпечні? Коли жалить бджола або кусає змія, в тіло людини потрапляє невелика кількість різної отруйної рідини, яка зосереджена у змій в зубах, а в бджолах — у спеціальних залозах.

У тваринному царстві нашої планети дуже багато представників, що користуються отруйною зброєю. Ну, а риби?

Риб, небезпечних для людини, можна розподілити на отрутоносних і отруйних. Перші, як правило, озброєні різного роду колючками і отруйними залозами. Це переважно морські риби. У Чорному морі водиться скат хвостикол, або, як його ще називають, морський кіт. Якщо людина наступить на нього під час купання, він завдає шипом рваних ран. Ці тяжкі пошкодження викликають хворобливі явища, подібні до укусів отруйних змій. У чорноморського дракончика (змійки) отруйні залози розташовані біля основи спинного плавця і зябрової кришки. Вражена одним з цих "кинджалів", людина хворіє досить довго.

Уколи деяких морських тропічних риб, наприклад, бородавчатника — смертельні. Цікаво, що ця небезпечна риба одержала в різних народів відповідні назви.

На острові Ява її називають "сатаною", "рибою-дияволом", у Південно-Африканській республіці — "жалючою рибкою", в Австралії — "бородавчатим вампіром". Як це не дивно, але при вживанні в їжу ця риба зовсім нешкідлива.

У колючках йоржа, скорпени, носара, або, як його ще називають, бірючка теж є отрута. Ці риби не такі вже й небезпечні, проте відомі випадки, коли укол однієї з них виводив з ладу на тривалий час вражені органи людини. Отже, і з ними слід поводитись досить обережно.

На відміну від так званих отрутоносних риб, отруйні риби не вживають у їжу.

Отрута є в ікрі й очеревині маринки та османа з озер Іссик-Куль, Балхаш і річок Аральського басейну, у крові та печінці річкових вугрів, м'язах чорноморської зеленушки. Цікаво, що ікра маринки смертельна лише в III, IV і V стадіях зрілості, тобто безпосередньо перед нерестом риби.

Дивне захворювання спостерігалось 1843 року в одному Санкт-Петербурзькому пансіоні. "Восьмого квітня через дві чи три години після сніданку в С-Петербурзькому виховному будинку захворіло 18 чоловік. З них вісім померло того ж

дня, а двоє — наступного”, — так пише про це професор Здекуар. Згодом з'ясувалося, що смерть настала від рибної отрути, незважаючи на те, що білуга була цілком свіжою. Дослідникові С. В. Констансову вдалося відкрити в м'ясі риб

особливу бактерію, яка виробляє небезпечну отруту. Особливо це стосується риб осетрових порід. Ось чому не можна вживати в їжу сирі, навіть у солов'яному вигляді, риби осетрових порід.

П. І.

Наше здоров'я

СНОТВОРНІ ЗАСОБИ

Людство здавна знає всілякі снотворні засоби.

Епоха масових хімічно синтезованих снотворних почалася в нашому столітті, коли було здобуто хімічні похідні барбітурової кислоти. Вони швидко викликали сон. Але який це виявився сон і яка була ціна його! У багатьох після нього лишалося почуття кволости і сонливости. З розповіднями цих снотворних людей почали звикати до них, з'явилися повідомлення про виникнення барбітурової наркоманії. При систематичному вживанні препарату почастішали випадки отруєння ним. Після захоплення настало розчарування. Нещодавно дослідники з'ясували, що препарати барбітурової кислоти грубо порушують структуру сну — пригнічують його швидку фазу. Сон, викликаний ними, неповноцінний, деформований.

Проте успіхи хімічної технології дають можливість виготовляти нові й нові снотворні препарати.

З'явилася група ліків, що мають заспокійливу дію, так звані транквілізатори. Самі транквілізатори, в свою чергу, входять до групи ліків під назвою психо-

тропних засобів. Ці засоби призначені безпосередньо для впливу на психічне життя хворої людини. Ніщо так не змінило психіатрію, як психотропні засоби. Їх можна було б назвати “антибіотиками психіатрії”, бо вони привели до змін, які можна порівняти лише з тими, що їх викликали антибіотики в терапії, хірургії та лікуванні інфекційних захворювань.

Транквілізатори з'явилися буквально на наших очах. Це дуже молоді ліки. І на них покладали чималі надії. Тим гіркішим виявилось розчарування, яке настало ще скоріше, ніж з похідними барбітурової кислоти. Транквілізатори теж пригнічують фазу швидкого сну, теж ведуть до звикання, теж викликають сонливість і кволість удень. Поки людина приймає транквілізатор, сон якоюсь мірою задовольняє її. Але дуже скоро однієї таблетки на ніч уже не вистачає, доводиться вживати більше. Не приймати транквілізатори — погіршується сон, приймати — звикаєш до них, зростають дози.

Один з відомих лікарів сучасності сказав: “Ми живемо в епоху дедалі безпечнішої хірургії і

дедалі небезпечнішої терапії". Справді, ніхто не ризикне робити собі бодай найпростішу хірургічну операцію, проте вважається чомусь природним прийняти, скажімо, таблетку еленіуму, коли сон хоч трохи запізнюється. Але ж дія еленіуму та інших транквілізаторів розрахована на мозок, на його лімбічну систему. Транквілізатори застосовуються в сучасній медицині досить широко, проте це ліки, і їх має призначати лікар.

Зрозуміло, медицина не відмовлятиметься від снотворних і заспокійливих препаратів. Вони потрібні лікарям для лікування. Людині ж потрібні не снотворні, а здоровий сон. До нього чимало шляхів, але на жодному з них немає ні снотворних, ні транквілізаторів. Людина, яка вживає ці засоби, йде не до повноцінного сну, а геть від нього. Снотворним і заспокійливим лікам не місце в домашній аптечці.

Я. К. та Ю. В.

НАЗВИ МІСЯЦІВ

У всіх народів світу назви місяців пов'язані або з назвами явищ природи, або з виробничою діяльністю людини. У деяких мовах європейських народів поширені назви греко-латинські: вони були занесені до Київської Русі через старослов'янську мову після прийняття християнства. В українській та в деяких інших мовах як літературна норма вживаються давні слов'янські назви. Здебільшого походження їх розгадати неважко, але щодо тлумачення окремих з них думки вчених не завжди збігаються.

Січень — перший місяць нашого календаря. Назва його походить від старослов'янського слова *сікти*. Саме в цю пору давні слов'яни вирубували ліс, чагарник, готуючи землю для посіву сільськогосподарських культур. Від основи дієслова *сікти* — *сік* і утворився іменник *січень* (к пере-

йшло в ч, до основи додався суфікс *-ень*). Таку саму назву або споріднену з нею знаходимо в багатьох слов'янських мовах.

Деякі вчені вважають, що назва *січень* пов'язана із сильними морозами. Та є дані, що спростовують цю гіпотезу. Тому останнім часом більшість учених вважає, що вірогідніше пов'язувати назву *січень* з часом рубання лісу.

У західноукраїнських говірках *січень* називають часом *просинець*. Саме таку назву мав перший місяць року в давньоруській мові. Походженням своїм ця назва пов'язана з давнім слов'янським словом *синь*, що мало значення "ясний". Адже у січні стає більше сонячних днів, ніж у листопаді й грудні. Слово *просинь*, яке згодом утворилося за допомогою префікса *про* та давнього слова *синь*, і означало "прояснен-

ня". Потім уже від слова *просинь* виникло слово *просинець*.

Отже, літературною назвою першого місяця року є *січень*.

Лютий — сучасна назва другого місяця. Виникла у XVI столітті. *Лютий* — слово слов'янське, означає "злий", "жорстокий". Закріпилося воно за останнім місяцем зими, очевидно, тому, що лютневі морози бувають дуже дошкульними.

У мові давньоруській та в українській до XVI століття цей місяць називався або запозиченим з латинської мови словом *февраль* або *січень другий*.

У західноукраїнських говірках замість *лютий* поширені ще назви *казибрид*, *казидорога*. *Кази* — це основа давнього слова *казити*, що означало "псувати". Отже, *казидорога* — місяць, коли псуються дороги.

ЗВІДУСІЛЬ

- Темпи зростання населення світу в сучасних умовах досягли рівня, якого не знала вся історія земної планети. Якщо у 1900 році на земній кулі налічувалося 1 608 мільйонів чоловік, то у 1973 році вже близько 4 мільярдів чоловік. Експерти ООН припускають, що населення світу в 1980 році збільшиться до 4,5 мільярда, у 1990 — до 5,4 мільярда і до 6,5 мільярда у 2000 році. У XXI столітті населення стабілізується і становитиме приблизно 11—12 мільярдів чоловік.

- З найважливіших серед згаданих у звіті американських вчених науково-технічних досягнень після 2000 року виділяються такі: винайдення біохімічних препаратів, що дадуть змогу створювати в людині нові органи та кінцівки; безпосередня взаємодія між мозком людини та електронно-обчислювальними машинами; двосторонній зв'язок з позаземними цивілізаціями; навчання шляхом безпосереднього перенесення інформації в мозок; створення імунітету до радіації; використання масового гіпнозу як військової зброї.

- Населення ЗСА становило у 1940 році — 131 669 000 чоловік, а в 1980 році — 218 059 000 чоловік. З них — 25 467 000 негрів.

- Приблизні дані про кількість українців на еміграції: у ЗСА — 1 000 000 чоловік, у Канаді — 850 000, у Бразилії — 200 000, в Аргентині — 240 000, в Австралії — 20 000, в Югославії — 180 000, у Румунії — 70 000, у Німеччині, Франції, Англії, Австралії, Італії, Бельгії та Голландії — 100 000 чоловік.

- За роки влади Кастро з Куби втекло один мільйон чоловік, тобто понад 10 процентів мешканців острова.

- За вісім місяців після вторгнення радянського війська з Афганістану втекло 1,1 мільйона афганців.

- У травні минулого року у 26 таборах Сомалі знайшли притулок 713 000 втікачів з Ефіопії.

- За 1979 рік у ЗСА зареєстровано 2,4 мільйона шлюбів, а число розлучень досягло рекордного рівня — 1,2 мільйона.

НЕЗВИЧАЙНІ ЗВИЧАЇ

“Фестиваль води”. — Найгучніший і найрадісніший день у Бірмі — “Фестиваль води”. Всі обливають одне одного водою — вдома, на рисовому полі, в конторі, на заводському дворі; обливають автобуси, вози, тварин, стіни будинків. Навіть президент Бірманського Союзу в дні фестивалю не промине нагоди вилити склянку-другу води на когось. Ніхто не ображається на імпровізований душ: фестиваль завжди припадає на найгарячішу пору року.

“Потlach”. — Стародавній звичай індіців Північної Америки — “потlach” — вимагає від своїх прихильників широкої натури. Раз на кілька років індієць, запросивши на гостину родичів і сусідів, після складного ритуального танцю, роздає гостям усе своє майно: човни, шкури, плащі, прикраси. Собі він залишає лише зброю. Цей звичай згуртовує плем'я, виховує байдужість до життя в достатках.

“Рибальське мовчання”. — Судна пливають по океану день, тиждень, місяць... Екіпаж мовчить, лише зрідка старший на борту віддає короткі накази матросам. Що трапилось? Моряки дали обітницю мовчання? Виявляється, це звичай рибалок острова Яви, згідно з яким вони мають мовчати весь час, поки триває путина, щоб вилов риби пройшов вдало. “Рибальське мовчання” іноді триває понад місяць.

НАДІСЛАНІ ВИДАННЯ

Д-р Іван Овечко. “Нумо до праці!”

Есей про філософію праці та її роль у відновленні людини. Це роздумування автора в популярній формі над філософією праці в багатьох філософів, письменників, поетів, політиків, військовиків та взагалі мислителів, від передхристиянських часів аж до наших днів.

Видання Українського Культурного Осередку в Лос-Анджелесі, Каліф. 1980. Сторінок — 85.

Адреса автора: Dr. Iwan Owechko. P.O. Box 811, Greely, Co. 80631, U.S.A.

**Чи Ви вже вислали
передплату на журнал “Віра й Наука”?**

Редагує Редакційна Колегія:

І. Беркута, Г. Домашовець, В. Домашовець.

Видає Видавнича Колегія:

М. Бездітко, А. Беркута, Я. Билень, О. Бодрук, О. О. Бодрук,
М. Годованський, М. Гордун, М. Гребінка, І. Домашовець,
Д. Колішко, А. Коцпула, І. Лисійчук, Д. Мельник,
Ю. Назаренко, Ю. Орел, Л. Підгорецький, М. Ступницький,
І. Угрин, І. Чикалюк, М. Шевченко, П. Юнка.

“Faith and Science,” 101 Cambridge Road,
Brookhaven, Pa., 19015, U.S.A.